

Achter de balie van Amsterdamse apotheken

DC Apotheek Valeriusplein maakt hiv-zorg toegankelijk

Amsterdam telt meer dan 100 apotheken. In deze serie geven we een inkijkje achter de balie van een tien bijzondere apotheken. Deze keer is dat de DC Apotheek Valeriusplein in Oud-Zuid, die gespecialiseerd is in de zorg voor mensen die besmet zijn met hiv en voor mensen die medicijnen slikken om hiv te voorkomen.

Tekst en beeld: Louise Geuze, Stan Eijlander en Emma Pijl, farmakundigen in opleiding.

Figuur 1 Foto: apothekers Jesse Mulder en Hans Smit

Voor veel mensen is een bezoek aan de apotheek een routineklus: een recept inleveren, medicijnen ophalen en door. Maar achter de toonbank schuilt een wereld van zorg, expertise en maatwerk die vaak onzichtbaar blijft. Dit geldt in het bijzonder voor de DC Apotheek Valeriusplein in Amsterdam. Hier staat iedere dag de complexe zorg centraal voor mensen die besmet zijn met

hiv. Ook zet de apotheek zich speciaal in voor mensen die niet besmet zijn, maar die zich met medicijnen willen beschermen tegen hiv-besmetting (de zogenaamde Pre Expositie Profylaxe, of PrEP medicatie). Apotheker Hans Smit, met al 40 jaar ervaring in het vak, en apotheker Jesse Mulder, een gedreven nieuwkomer die een paar maanden geleden zijn carrière begon, geven een unieke inkijk in deze bijzondere apotheek.

Cruciale rol bij hiv-zorg

DC Apotheek Valeriusplein speelt een onmisbare rol in de zorg in het hiv-behandelcentrum van de DC Klinieken. Hier komen medische expertise en persoonlijke begeleiding samen, in nauwe samenwerkingen met artsen, consultants en specialisten van onder andere het Amsterdam UMC.

Het proces begint bij de dokter, die de patiënt hiv-remmers voorschrijft. Vanaf dat moment neemt de apotheek het stokje over. Elk recept wordt zorgvuldig gecontroleerd: is de dosering juist en kan de medicatie veilig worden gecombineerd met andere geneesmiddelen die de patiënt gebruikt? “Hiv-medicatie is complex,” legt Smit uit. “Het vereist uitgebreide kennis van wisselwerkingen, precieze doseringen en de impact op de nier- en leverfuncties. Wij zorgen ervoor dat alles klopt.”

Privacy en stigmatisering

Hiv blijft een taboeonderwerp, wat het werk in de apotheek uitdagend maakt. “Sommige patiënten schamen zich enorm,” vertelt Mulder. “Ze willen anoniem blijven en zo min mogelijk tijd bij de balie doorbrengen.”

Privacy blijft, net zoals in elke andere apotheek, een uitdaging. “Je weet niet altijd wat iemand nodig heeft,” zegt Mulder. “Helaas kan je dit niet vooraf zien wanneer je een recept binnen krijgt. Maar als je de patiënt eenmaal ziet, kun je wel aanvoelen of iemand behoefte heeft aan een gesprek of juist aan meer anonimiteit.” Mulder herinnert zich een ontmoeting met een patiënt aan de balie die anoniem wilde blijven, vanwege zijn geaardheid. Hij wilde dit niet aan zijn familie vertellen. “Hij wilde contant betalen om te voorkomen dat het op zijn bankafschrift zou verschijnen. Dat doen we normaal niet meer, maar ik maakte een uitzondering. Zijn opluchting was zo groot dat hij bijna in tranen uitbarstte. Zulke momenten maken dit werk bijzonder.”

De apotheek biedt verschillende oplossingen, zoals telefonisch overleg, thuisbezorging en een afhaalautomaat voor medicijnen. “Bellen is vaak de fijnste methode,” legt Smit uit. “In de apotheek kunnen we iemand ook meenemen naar een kamertje, maar dat is ook al stigmatiserend.”

Toegankelijke PrEP-zorg

Een ander belangrijk aspect van de apotheek is de zorg voor mensen die met medicijnen een hiv-infectie willen voorkomen, de zogenaamde PrEP-zorg. “Wij zijn de apotheek geweest die PrEP-medicatie naar Nederland heeft gehaald,” vertelt Smit trots. Oorspronkelijk kostte het middel 600 euro per maand. “Nadat het patent was verlopen, zijn we gaan praten met diverse partijen over de daling van de prijs. Dankzij de onderhandelingen is de prijs nu gedaald naar 16,95 euro per maand, waardoor het voor bijna iedereen toegankelijk is.”

Sinds de GGD per 1 augustus 2024 gestopt is met het uitleveren van PrEP-medicatie, is het aantal PrEP-gebruikers in de apotheek flink toegenomen. “We zijn nu bezig met een app die het proces van het verkrijgen van PrEP vereenvoudigt,” vertelt Smit. “Mensen stonden op de wachtlijst om PrEP te gaan gebruiken bij de GGD. Daarom is zo’n app die toegankelijk is voor iedereen zo belangrijk. Deze online tool kan mensen helpen die geen voorschrijvende arts hebben.”

Andere regio's

Ook buiten Amsterdam heeft de apotheek impact en dat wordt na het ontwikkelen van de app hopelijk alleen maar meer. “Veel artsen in andere regio's vinden het voorschrijven van PrEP eng, omdat ze er weinig ervaring mee hebben. Wij proberen daar te helpen.”

Hoewel de apotheek veel bereikt heeft, blijft er werk aan de winkel. De zorg voor mensen met hiv en mensen die PrEP gebruiken is altijd in ontwikkeling. “We houden altijd goed bij wat er bekend is en we delen onze kennis met artsen en patiënten,” besluit Smit.